

Хемодиализа

Катедра „Урология и нефрология“
Отделение „Нефрология“
Отделение „Диализно лечение“
Военномедицинска академия – София
бул. „Георги Софийски“ № 3
1606 София
www.urology-vma.bg
www.vma.bg

Какво представлява хемодиализата?

Хемодиализата е метод за заместване на бъбречната функция чрез апарат, който очисти и филтрира кръвта от отпадните продукти на обмяната, солите и електролитите, като по този начин регулира кръвното налягане и електролитното равновесие при пациенти с остра (ОБН) или терминална (в краен стадий) хронична бъбречна недостатъчност (ХБН).

Хемодиализата се осъществява чрез изпомпване на артериалната кръв през апарата за диализа, в който кръвта преминава през филтър, който я очисти от отпадните продукти на обмяната и излишните количества вода, след което кръвта се връща във вените. Продължителността на процедурата е индивидуална за всеки пациент, като най-често е между 4 и 5 часа и обикновено се провежда 3 пъти седмично при пациенти с ХБН. При пациенти с ОБН необходимия брой диализни процедури и продължителността им се определят от причината за настъпване на бъбречната недостатъчност.

Какви са другите методи за заместване на увредената бъбречна функция?

Възможностите за заместване на бъбречната функция при пациенти с терминална бъбречна недостатъчност включват хемодиализа, перитонеална диализа и бъбречна трансплантация. Изборът на метод за заместване на бъбречната функция е индивидуален за всеки пациент и се определя от много фактори.

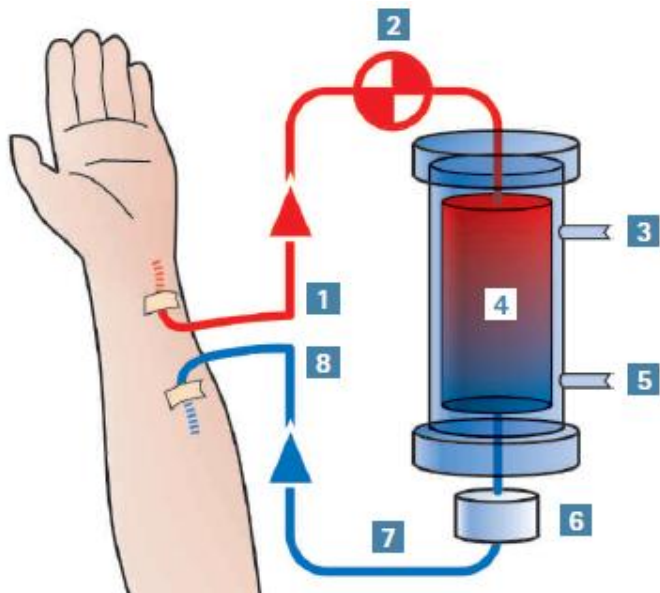
Перитонеалната диализа е метод за почистване на кръвта от отпадните продукти на обмяната, солите и електролитите през катетър се вкарва специален разтвор в коремната кухина, който престоява известно време в нея и отпадните продукти преминават от кръвта през перитонеума (вътрешната обвивка на коремната кухина) в разтвора.

Бъбречната трансплантация представлява заместване на бъбречната функция чрез присаждане на здрав бъбрек от донор.

Как се осъществява съдовия достъп при хемодиализа?

За да може кръвта ви да премине през апарата за хемодиализа е необходим съдов достъп. Той може да бъде осъществен по 3 начина – чрез AV-фистула, графт или катетър.

AV-фистулата (артерио-венозна фистула) представлява свързване на подкожна артерия на ръката с съседна на нея вена. Това е най-често използваният достъп при пациенти с ХБН, които провеждат редовни хемодиализни процедури. Достъпът се осъществява оперативно от съдов хирург и преди да започне да се използва трябва да минат няколко месеца, за да заздравеят тъканите добре.

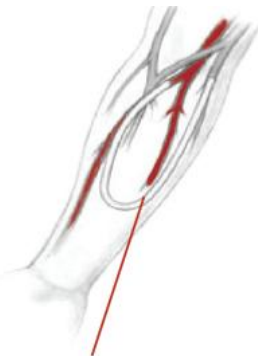
1 - артериален достъп; 2 – помпа; 3 – вход към филтъра; 4 – филтър; 5 – изход на филтъра; 6 – филтър за въздух; 7 – пречиствена кръв; 8 – венозен достъп

Хемодиализа

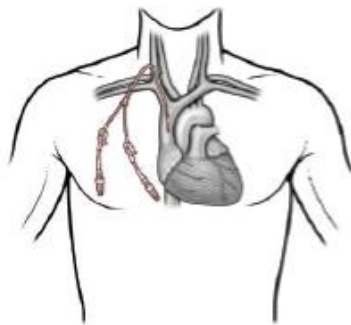
Графтът (съдова протеза) представлява малка тръбичка от синтетичен материал, чрез който се осъществява свързването между артерията и вената.

AV-графт

Свързването с апарата за хемодиализа при тези 2 съдови достъпа се осъществява чрез поставяне на игли, през които кръвта се изпомпва в апарата за хемодиализа.

Катетърът представлява тръбичка, която се поставя в голяма вена на врата или на бедрото и която директно се свързва с апарата за хемодиализа. Този метод се предпочита при пациенти с ОБН и при започване на редовна хемодиализа при пациенти с ХБН.

Какви грижи са необходими за съдовия достъп?

Ако съдовият достъп е AV-фистула или графт (съдова протеза) е много важно да го предпазвате от травми и инфекции – не позволявайте да се измерва кръвното налягане и да се взема кръв за изследване от ръката със съдовия достъп, предпазвайте съдовия достъп от травми и силно притискане. Ако съдовият достъп е катетър е важно да го предпазвате от замърсяване, да сменяте превръзката редовно.

Ако забележите подуване, зачервяване, болка или кървене в областта на съдовия достъп незабавно се обърнете към вашия лекуващ лекар.

Какви са рисковете от извършване на хемодиализа?

Рискове и усложнения, свързани със съдовия достъп

- Инфекция, която може да наложи продължително антибиотично лечение
- Запушване на съдовия достъп от съсирек, което може да наложи лечение с лекарства, повлияващи кръвосъсирването и/или оперативно лечение
- Стеснение на AV-фистулата или графта, което може да доведе до необходимост от ангиопластика (операция за разширяването му)
- Кървене от съдовия достъп, което може да наложи извършването на кръвопреливане и/или оперативно лечение
- Нарушено кръвообращение на ръката, на която е съдовия достъп, което може да доведе до чувство за изтръпване на пръстите, посиняване, слабост в ръката, което може да доведе до необходимост от допълнително лечение

Рискове и усложнения, свързани с процедурата

- Хипотензия (понижено кръвно налягане), което може да наложи допълнително лечение с лекарства
- Мускулни крампи (внезапни силни болки в мускулите), което може да наложи допълнително лечение с лекарства
- Сърдечна аритмия и болка в сърдечната област, което може да наложи допълнително лечение с лекарства
- В редки случаи може да се появи диализен дизеквилибриум синдром (гадене, повръщане, гърчове и кома), което може да наложи допълнително лечение
- В редки случаи може да възникне сепсис (сериозна инфекция на кръвта), изискващ лечение с антибиотици и/или интензивно лечение.